
DISTRIBUCIÓ DELS ARTIODÀCTILS I LAGOMORFS DEL RIPOLLÈS

J. GIL I SANTANO*
F. GONZÀLEZ I PRAT*
D. PUIG I MAIDEU*

INTRODUCCIÓ

La coneixença de la distribució de la fauna vertebrada del Ripollès ens ha interessat des de fa molts anys; és per això que continuem amb la tasca de situar en els mapes les àrees on es poden localitzar aquests animals, a més amb la intenció que serveixin en un dia no gaire llunyà per a la bona gestió de la fauna i en general de la natura a la comarca.

Aquest treball inclou dos ordres: el dels grans mamífers anomenats Artiodàctils i el dels Lagomorfs.

MATERIAL I MÈTODES

La distribució comarcal d'aquests grups s'ha realitzat sobre mapes del Ripollès amb quadrícules de 10x10 km segons el sistema U.T.M. (Universal Transverse Mercator). Tots els quadrats del Ripollès entren dins la gran quadrícula DG de 100x100 km. La nomenclatura dels quadrats estudiats està representada en la figura 1.

La presència d'una espècie en un quadrat està representada per un cercle ● però s'ha de tenir en compte que no sempre indica zones de

* Membres del "Grup d'Estudi i Defensa de la Natura" GEDENA - Ripollès

reproducció. Hem rastrejat tots els quadrats buscant les manifestacions de llur activitat des d'excrements, petjades, restes de menjar...

La localització de les espècies s'ha fet seguint els hàbitats idonis per cadascuna d'elles, sense deixar de banda la possibilitat de trobar-les en altres indrets menys favorables.

En el cas dels Cèrvids hem fet un seguiment més exhaustiu per poder localitzar els llocs de brama, cria, i de descans.

Fig. 1
Nomenclatura del
quadrant DG

	29	39	49	59
18	28	38	48	58
	27	37	47	
	26	36	46	

O. ARTIODÀCTILS

F. Suidae:

Sus scrofa L. 1758. PORC SENGLAR

Espècie prou abundant i repartida en tot tipus d'hàbitats boscosos des dels punts més baixos fins als 2.300 m d'altitud. Es pot detectar la seva presència pels rastres que deixa: cagarades, petjades o les característiques clapes de terra remoguda i herbes arrancades amb el morro. No és estrany observar-lo directament en carreteres i pistes de muntanya i fins i tot prop de masies, on provoquen greus destrosses als camps de blat de moro. És una espècie molt caçada a la comarca (més de 600 en els darrers tres anys). En aquests exemplars capturats s'han pogut observar individus amb característiques properes a les del porc domèstic, la qual cosa fa pensar amb una certa facilitat d'hibridació d'ambdues varietats.

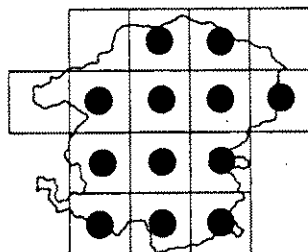

Fig. 2
Distribució de
Sus scrofa
al Ripollès

F. Bovidae:

Ovis ammon musimon (Pallas 1811).
MUFLÓ, MOLTÓ DE CÔRSEGA

Aquesta espècie ha estat introduïda en les comarques llindants amb la nostra pel Nord i a partir d'aquí ens ha colonitzat. El grau d'adaptació en aquestes zones ha estat prou bo com perquè en aquest moment la població sigui nombrosa. Sovint s'aproximen al Santuari de Núria, la qual cosa els ha fet coneguts arreu.

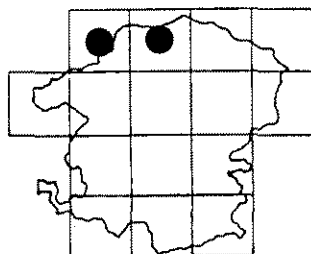

Fig. 3
Distribució de
Ovis ammon musimon
al Ripollès

Rupicapra rupicapra (L. 1758). ISARD.

El gran mamífer més conegut a l'Alt Ripollès és l'isard. Fins fa uns anys es trobava relegat a l'alta muntanya però darrerament ha envaït els boscos més meridionals on actualment hi roman tot l'any, probablement perquè hi està més protegit de l'acció humana. És molt fàcil d'observar durant el dia en plena activitat i fins i tot hom pot apropar-s'hi molt. A l'hivern baixen als boscos, on tenen llocs especials per vigilar l'entorn. A l'època d'aparellament els mascles, molt cepats, es barallen en unes fondalades que ja tenen escollides. A l'estiu aquests mascles passen solitaris i les femelles formen ramats nombrosos juntament amb les cries i mascles joves.

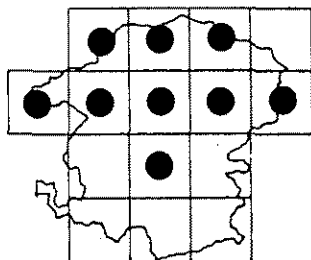

Fig. 4
Distribució de
Rupicapra rupicapra
al Ripollès

F. Cervidae:

Cervus elaphus L. 1758. CÉRVOL

Espècie de població molt reduïda a la nostra comarca, originària d'una antiga àrea privada de caça major. Actualment l'indret que ocupa aquesta població presenta l'aspecte ideal per la seva expansió: és un indret assolellat, amb el bosc esclarissat per culpa d'un incendi, l'herba alta... Hem pogut seguir al llarg dels darrers anys, els corriols marcats als prats, els jaços, els excrements apilotats, en qualsevol estació de l'any, els revolcadors, els arbres raspats i fins i tot les banyes caigudes.

Els hem sentit bramar durant la darrera setmana de setembre al capvespre i la primera d'octubre a la matinada. Hem aconseguit observar directament una parella jove durant l'època de zel.

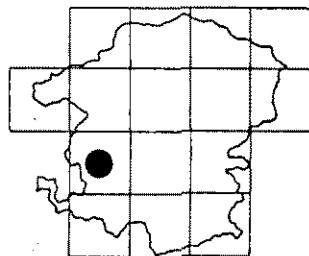

Fig. 5
Distribució de
Cervus elaphus
al Ripollès

Dama dama (L. 1758). DAINA

Potser la daina és l'artiodàctil present al Ripollès més observat després de l'isard. Sovinteja camins, pistes forestals i fins i tot carreteres, moltes vegades acompanya al bestiar domèstic i s'han pogut veure exemplars fins i tot pasturant en un camp de futbol. Per les dades que tenim, creiem que hi ha ramats més o menys nombrosos en zones boscoses, encara que és freqüent veure individus solitaris. A partir dels rastres deduïm que han arribat a criar, almenys en dos sectors distants de la comarca.

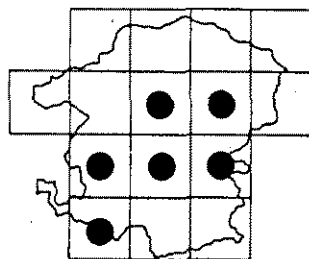

Fig. 6
Distribució de
Dama dama
al Ripollès

Capreolus capreolus (L. 1758). CABIROL

Coneixem la seva presència només a partir de rastres, petjades a la neu i excrements identificats pels responsables de l'“Atlas de Mamífers de Catalunya”. És una espècie molt esquerra i imaginem que poc abundant. Els rastres els hem trobat sempre en boscos ombrívols de pi roig i de faig a una altitud compresa entre els 1.400 m. i els 1.800 m.

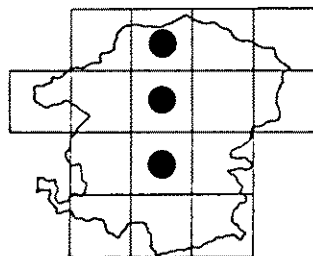

Fig. 7
Distribució de
Capreolus capreolus
al Ripollès

O. LAGOMORFS

F. Leporidae

Oryctolagus cuniculus (L. 1758)
CONILL

El conill és molt abundant en termes generals a la comarca, tot i que hi ha zones en les quals és força escàs. Se'n cacen al voltant d'uns 2.000 exemplars a l'any. Creiem que aquesta abundància relativa està relacionada amb les repoblacions que fan les societats de caça.

Fins aquest moment l'hem observat a l'altura màxima de 1.700 m.

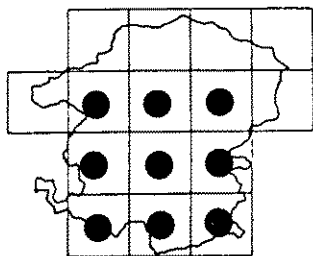

Fig. 8
Distribució de
Oryctolagus cuniculus
al Ripollès

Lepus europeus (L. 1758) LLEBRE

La població d'aquesta espècie és també molt variable i com l'espècie anterior, fluctua segons les repoblacions que fan els caçadors i les malalties que pateix. És corrent observar els seus excrements o les característiques petges a la neu. Fora de la reserva de cacà se'n maten unes 200 a l'any.

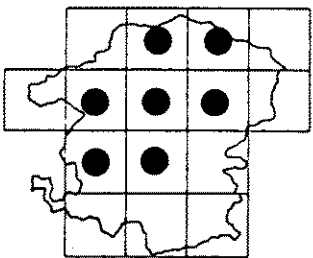

Fig. 9
Distribució de
Lepus europeus
al Ripollès

BIBLIOGRAFIA:

- CORBET, G., OVENDEN, D., 1982: **"Manual de los Mamíferos de España y Europa"**. Ed. Omega. Barcelona.
- BANG, P., DAHLSTROM, P., 1975: **"Huellas y señales de los animales de Europa"**. Ed. Omega. Barcelona.
- O.N.C., 1985: **"Recensement des populations d'ongulés sauvages en montagne: méthode d'estimation des effectifs"**.
But. 88, fiche 22. Paris.
- O.N.C., 1982: **"Méthodes de recensement des populations de cerfs"**.
But. 62, fiche 9. Paris.
- O.N.C., 1985: **"Le chamois et l'isard"**. Paris.